

Naturlyftet webinarium #1

PEDAGOG eller AKTIVIST?

26 mars 2026

SCIENCE AND
EDUCATION
**SUSTAINABLE
LIFE**

Program

8.30 Välkommen och intro

Eva Sandberg CNV

Utställningen Räkna med förändring

Per Bengtson, CNV

Erfarenheter från naturum Trollskogen

Marie Larsson och Stina Nilsson

Reflektioner, forskning om dialog och några verktyg

Martin Westin, SLU Mistra environmental communication

Samtal i grupper ca 20 min

Gemensam sammanfattning

10.00 Tack för idag!

Naturlyftet

Naturlyftet 2025-2030

- nationell kraftsamling för:

mer kunskap, medvetenhet och aktivitet för natur och biologisk mångfald i Sverige,

kommunikation som krävs för genomförandet av FNs räddningsplan för biologisk mångfald och EUs naturrestaureringslag nationellt,

samverkan och kraftsamling i och mellan organisationer som kommunicerar natur, biologisk mångfald och friluftsliv.

Naturlyftet

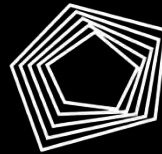
Naturlyftet webinarier 2026-2027

Genom att sammanföra forskare och de som arbetar med kommunikation om biologisk mångfald för erfarenhetsutbyte om utmaningar och möjligheter hoppas vi bidra till lärande, reflektion och utveckling.

Resultatet blir mer och ännu bättre kommunikation om natur, naturvård och biologisk mångfald.

CENTRUM FÖR
NATURVÅGLEDNING

MISTRA
ENVIRONMENTAL
COMMUNICATION

A dirt road stretches from the foreground into the distance, flanked by a dark, plowed field on the left and a vibrant green field on the right. In the background, a dense forest of trees with autumn-colored foliage is visible under a pale sky. A small white sign with the number '40' is positioned on the road in the distance.

Räkna med förändring

Räkna med förändring

En interaktiv utställningen på naturum om klimatförändringarnas påverkan på naturen som utgår från det man kan se och uppleva på platsen.

Pilotutställningar på naturum Tåkern och naturum Trollskogen under 2025.

32 naturum i Sverige

naturum Tåkern

49

Visste du att tranan kommer 49 dagar tidigare idag, jämfört med i slutet av 1800-talet?

Naturen förändras av klimatförändringarna. Det märks bland annat på att blommorna blommar tidigare, att flyttfåglarna dyker upp tidigare på våren, och att det är mindre snö på vintrarna.

Vi är alla en del av naturen. Och det finns mycket vi kan göra för att bromsa klimatförändringarna.

Det kan handla om att

- bevara och återställa våtmarker som hjälper till att suga upp och bromsa vatten vid stora skyfall
- plantera träd som ger skugga när temperaturen stiger

280

Fotograf: Rolf Jansson

Så många fågelarter har setts här vid Tåkern. Med varmare klimat kommer vi se fler sydliga arter. Till exempel ägretthägern som redan etablerat sig här i Sverige. Andra arter som nyligen kommit till Sverige är brandkronad kungsfågel och svarthakad buskskvätta.

Hur många olika fågelarter ser du just nu?

Läs mer på vår webbo.

naturum

aE

36

naturum
Trollskogen

naturum Trollskogen

Visste du att 36 % av Sveriges rödlistade arter, alltså arter som riskerar att försvinna, finns på Öland?

Naturen förändras av klimatförändringarna. Det märks bland annat på att blommorna blommar tidigare, att flyttfågeln dyker upp tidigare på våren, att det är mindre snö på vintrarna, och att många arter minskar.

Vi är alla en del av naturen. Och det finns mycket vi kan göra för att bromsa klimatförändringarna.

Det kan handla om att

- bevara och återställa våtmarker som hjälper till att suga upp och bromsa vatten vid stora skyfall
- plantera träd som ger skugga när temperaturen stiger
- skapa platser där insekter, djur och människor trivs när det blir för torrt där de brukar vara.

Naturen hjälper oss varje dag. Den är en del av oss, och har mycket att berätta. Genom att lyssna och lära kan vi se hur klimatförändringar påverkar naturen i vår närhet. Om du ser dig omkring finns klimattecken att upptäcka överallt. Så du är viktig. Och forskningen är viktig. Tillsammans kan vi hjälpas åt att klara utmaningarna bättre. Räkna med förändring.

naturum

Läs mer på vår webbplats
Detta projekt har finansierats med stöd från myndigheten Naturum
för klimatförändring genom Naturum.

Fotograf: Olof Östberg/Tony

23

Fotograf: Mikael Larsson

För 100 år sedan blomnade prästkragen lagom till midsommar. Idag blommar den ungefär 23 dagar tidigare på norra Öland. Det är ett exempel på hur klimatförändringarna märks här. Den förändrade blomningen påverkar insekter och fåglar. Och oss människor som vill ha prästkragar i midsommarkransen.

Har du själv lagt märke till någon förändring av blomning under ditt liv?

Läs mer på vår webbplats

naturum

Problem

Är du villig att hjälpa oss att förstå mer om vad som händer i naturen? Vi vill ha dina tankar och åsikter om vad som händer i naturen och hur vi kan förbättra den.

Vad kan vi göra?

Vi kan göra mycket för att förbättra naturen. Det är viktigt att vi alla gör vårt bästa för att skydda naturen. Vi kan göra det genom att ta hand om naturen och se till att den blir bättre än vad vi fick den.

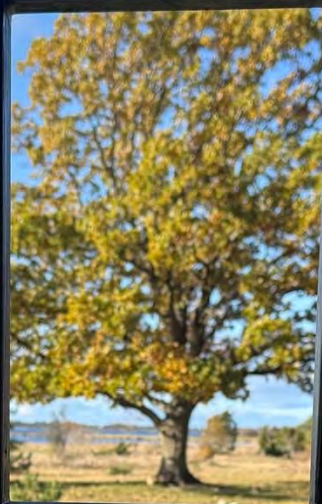
Vad händer med djuren när klimatet förändras?

När klimatet förändras påverkas djuren på olika sätt. Vissa djur kan bli utslagna från sina levnadsområden, medan andra kan bli mer utslagna. Detta kan leda till att djuren blir sårbara för sjukdomar och andra hot.

naturum

Ta en bild och bidra till forskningen

1. Fota eleven du ser genom kameran. Fler än 1 000 arter lever i låg och avskedd kan du se någor!
2. Skanna QR-koden för att rapportera in din bild.

Tips för kameran – du anger din bild i en ordning som hjälper forskarna att förstå naturens förändringar över årtusentals miljoner år.

naturum

Trollskogen April–juli 2025

1
För mycket
koldioxid
i luften.
Utsläppen av växthusgaserna ökar och
förhöjer jordens genomsnittliga
temperatur.
naturum

2
Det blir
varmare.
Uppvärmningen av havet
och landmassorna gör att
vintern blir kortare och
somrarna längre.
naturum

3
Insekterna
vaknar
tidigare
på våren.
Ökad vinternattvarmhet
och tidigare våren gör att
insekterna vaknar tidigare
och flyger tidigare.
naturum

4
Insekterna
flyger
tidigare
och längre.
Ökad vinternattvarmhet
och tidigare våren gör att
insekterna vaknar tidigare
och flyger tidigare.
naturum

5
Insekterna
flyger
längre.
Ökad vinternattvarmhet
och tidigare våren gör att
insekterna vaknar tidigare
och flyger tidigare.
naturum

6
Insekterna
flyger
längre.
Ökad vinternattvarmhet
och tidigare våren gör att
insekterna vaknar tidigare
och flyger tidigare.
naturum

7
Insekterna
flyger
längre.
Ökad vinternattvarmhet
och tidigare våren gör att
insekterna vaknar tidigare
och flyger tidigare.
naturum

Flugsnapparens klimatdomino

Hej. Har du sett ett klimattecken?

Berätta om händelser som du sett på
att klimatskänslas, om du vill tips
på vad du tycker vi ska njuta av i naturen
och tack för att du delar med dig!

Räkna med förändring

Klimatet förändras, och naturen med sig. Det märks i allt som händer på ett blomster blommar tidigare, ett fjäderdjur flyger tidigare på våren, och att det är varmare vintar på vintern. Genom att studera naturens förändringar över åren kan vi bli mer beredda på att hantera omvärldens förändringar. Kollna med förändring.

- 10 Med tekniska hjälpmedel kan vi se till exempel att en blomster blommar tidigare på våren, och att det är varmare vintar på vintern. Genom att studera naturens förändringar över åren kan vi bli mer beredda på att hantera omvärldens förändringar. Kollna med förändring.
- 15
- 35
- 3000
- 40
- 18
- 1
- 23

naturum

Man kan cykla till
skolan/jobb istället för
att ta bil

De blir alltså
ingen snö för det är
varmare

I Göteborg stannar inte
snön längre än några
dagar.
Bora för 5-10 år sedan var
snön kvar längre.

Inte så många
blommor till
midsommar
när jag var
barn

Köp bara
maten du
äter upp

Källsortera
Mera

#Klimatet för livet

2025

Akemi
17/4-2025

Förbjud ägar
över 10 miljoner
Så kan alla
bestämna tillsam-
mans och ta hand
om miljön.

Säg nej till bilkar

Behåll mera

UNDVIK TOMTÄNNAN
KÖRNING

Panta
Mera

Ölocka
upp Skräp

... och husen
en ska inte bli
varmare annars
smälter glacierna
och då blir

naturum
läkäm

49

NATURUM
LÄKÄM

Informational board with various posters and text.

Informational board with text.

”

Men, hallå, 49?!!

Ja, nu står jättesiffran "49" när man kommer in på naturum. Vem kom på detta? Varför tar denna siffra så stor plats på ett ställe där lågmålt fåglar ska studeras?

Ska vi människor skuldbeläggas för TEORIN att vi andas ut CO2? Kor skuldbeläggs nu för TEORIN att de avger metan när de rapar och fiser. Vilket skämt!

Hade det inte räckt att detta stod på era informationstavlor om just tranor och deras eventuellt senare ankomst?

*Kan det finnas nån agenda bakom denna påtvingade propaganda?
Agenda 2030 kanske är bekant?*

Förväntar mig inget svar, men hoppas denna förfulande skuldbeläggande siffra tas bort. Ju mer man försöker trycka ned propaganda i folks halsar, ju mer förstår de att det handlar om just det...bara propaganda.

”

Tack för ditt svar, men tror ingen idé att samtala om detta i telefon.

Om du inte ser hur detta gigantiskt stora och fula sticker i ögonen när man kommer in på naturum, då förstår vi nog inte varann på övriga områden heller.

Är detta rätt ställe för denna extremt brutala och kantiga propaganda? För propaganda råder inget tvivel om att det handlar om: det är ju människors CO2 som påstås vara orsaken till denna påstådda temperaturhöjning. Och vi måste då genast känna skuld för den livsstil vi har. Propaganda = psykologi.

Ska barn som kommer hit också förstå detta och känna skuld?

Om det är fullt estetiskt sett är en sak, men att det är fullt på ett djupare plan är mycket värre.

Forskning och universitet och därmed myndigheter styrs av StorFinansen, Bilderbergare, Rockefeller foundation etc, den är inte nödvändigtvis neutral, den vill komma fram till "rätt" resultat..så är det och har alltid varit. Det tror jag vi kan vara överens även om du säkert inte VILL tro det.

1 m

Fotograf: StaxiMoon

Sedan slutet av 1800-talet har havsnivån stigit med 25 centimeter här i Trollskogen, och den stiger allt snabbare. I slutet av det här århundradet kan havet ha stigit med 1 meter.

Hur skulle det då se ut här?

Om 1-meters skylten juli–sept 2025

Kommunikation från en person:

- *Mejl med fråga om vem som ansvarar för skylten*
- *Blogginlägg 14 juli berättar om skylten och menar att det är en falsk skylt.*
- *Insändare till Ölandsbladet 16 juli*
- *Flera mejl till Länsstyrelsen, Naturvårdsverket, SMHI, Svenska Fenologinätverket.*
- *Mer blogginlägg, youtubefilmer och flera mejl.*

”

FALSK SKYLTT

Det kan tyckas vara en skitsak i det stora hela men ändå ganska irriterande.

Jag fick tips av en läsare av bloggen om att man satt upp en del klimatalarmistiska skyltar i Trollskogen på norra Öland. Det var speciellt en skylt som personen reagerat på och som han ville göra mig uppmärksam på.

Jag bestämde mig för att göra ett besök vid Trollskogen.

Skylten finns vid sidan om vraket efter skeppet Swiks.

Under tiden jag var där stod det flera familjer och läste på skylten.

Det är så här indoktrinering går till genom att på alla olika sätt framföra ett budskap tillräckligt många gånger och på olika sätt för att det skall bli en sanning. Varför reagerar då jag och den som tipsade mig?

Det är en ren lögn att havsnivån skulle stigit med 25 centimeter vid Trollskogen sedan slutet av 1800-talet. I själva verket har istället havsnivån sjunkit på grund av landhöjningen. Något som även framgår av statistik från SMHI.

Det är fullständigt galet och endast bara just klimatalarmism!

Egentillverkad rättelse,
september 2025

m

Fotograf: Stina Nilsson

Sedan slutet av 1800-talet har havsnivån stigit med 25 centimeter här i Trollskogen, och den stiger allt snabbare. I slutet av det här århundradet kan havet ha stigit med 1 meter.

Hur skulle det då se ut här?

RÄTTELSE

Sedan slutet av 1800-talet har landhöjningen vid Trollskogen varit närmare 35 cm (2,5 mm per år enligt SMHI). Därmed har i praktiken havsnivån sjunkit med 10 cm sedan slutet av 1800-talet.

Läs mer på vår webb.

naturum

Uppdaterad skylt,
oktober 2025

1 m

Fotograf: Stina Nilsson

Klimatförändringen har lett till att världshaven har stigit med cirka 20 centimeter sedan början av 1900-talet. Här i Trollskogen har vi hittills inte sett det, eftersom vi samtidigt har en landhöjning.

Nu stiger havet allt snabbare. På 100 års sikt skulle havsnivån här på norra Öland kunna stiga ungefär en meter om utsläppen av växthusgaser fortsätter att öka.

Hur skulle det se ut här om havsnivån stiger en meter?

naturum

Nu fortsätter

Räkna med förändring 2026–2027

Projektet har fått utvecklingsmedel från Myndighetsnätverket för klimatanpassning för att genomföras i nära samverkan med intresserade naturum.

Naturvårdsverket (tillsammans med Havs- och Vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen och SMHI), samt Svenska fenologinätverket och SLU Centrum för naturvägledning ligger bakom ansökan.

Åtta nya naturum skapar en lokalt anpassad utställning med erfarenheter från naturum Tåkern och Trollskogen och med stöd från SLU Centrum från naturvägledning.

I projektet är det viktigt att fortsätta bädda för dialog, och arbeta med kvalitetssäkring och att vara beredd på synpunkter och klagomål.

Naturlyftet

SAMTAL I GRUPPRUM

Fråga 1

Vilka är dina reflektioner kring det som presenterats i webinariet?
Vilka slutsatser och lärdomar drar du?

Fråga 2

Har du egna erfarenheter av reaktioner som dessa när du i din yrkesroll eller som ideell aktör tar upp teman som klimat- och naturkris eller andra frågor som kan uppfattas som kontroversiella?
Hur hanterade du det?

Du blir strax inbjuden till ett grupprum!

CENTRUM FÖR
NATURVÄGLEDNING

Tack!

Eva Sandberg, eva.k.sandberg@slu.se
Per Bengtson, per.bengtson@slu.se

Läs mer på www.cnv.nu.